

בס"ד. ש"פ שמיני, מבה"ח אייר, ה'תשכ"ט

(הנחה בלתי מוגה)

ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל. וצריך להבין, מהי המעלה דיום השמיני, שהוצרך להודיענו שהי' זה ביום השמיני, ליתן טעם מה יום מיומיים (כמ"ש הכלי יקר¹ והובא בדרושי חסידות²). גם צריך להבין מ"ש קרא משה לאהרן ולבניו, והלא אהרן ובניו היו אז באהל מועד, כמ"ש בסוף הפרשה הקודמת³ ומפתח אוהל מועד לא תצאו וגו', וא"כ היכן היו ביום השמיני, שהי' צריך לקרוא אותם. וגם צריך להבין מ"ש ולזקני ישראל, דלכאורה למה הי' צריך להם, והלא לא מצינו בהמשך הפרשה שום ענין שבשבילו הי' צריך לזקני ישראל.

(ב) **ויובן** בהקדם המבואר במאמר ד"ה אז ישיר דשנת תרכ"ט⁴ שנאמר לפני מאה שנה (שעליו הי' מיוסד המאמר שנאמר באחש"פ⁵), שמביא מאמר המדרש⁶ הה"ד נכון כסאך מאז⁷, אע"פ שמעולם אתה, לא נתיישב כסאך ולא נודעת בעולמך עד שאמרו בניך שירה (והיינו בקרי"ס, כמ"ש⁸ אז ישיר משה ובני ישראל גו'), לכך נאמר נכון כסאך מאז, באז ישיר. והיינו, שע"י קרי"ס (אז ישיר) נעשה ענין הישיבה למעלה, שזהו"ע הכסא שיושבים עליו, נכון כסאך מאז, וכפי שמביא במדרש משל למלך כו' (ש)עשו אותו אגוסטוס כו', מה יש כבוד בין המלך לאגוסטוס, אלא המלך עומד כו' ואגוסטוס יושב. דהנהי⁹, כאשר המלך עומד בין כל שריו העומדים סביבו, אזי לא ניכר מי הוא המלך, כיון שגם הוא עומד, אבל אגוסטוס יושב, שאז ניכר וידוע לכל מי הוא המלך, לפי שכולם עומדים והוא יושב, שיישיבה מורה על רוממות המלוכה (וע"ד המבואר בתניא¹⁰ שגם מי שלא ראה את המלך מעולם, אעפ"כ, כשנכנס לחצר המלך ורואה

6) ד"ה והחרים הוי' גו' (לעיל ע' 95)

ואילך).

7) שמו"ר רפכ"ג.

8) תהלים צג, ב.

9) בשלח טו, א.

10) סה"מ שם ע' קנד.

11) ספמ"ב (בהגהה).

1) ריש פרשתנו.

2) ד"ה ויהי ביום השמיני באוה"ת

פרשתנו ע' כה. תרע"ח (סה"מ תרע"ח ע' רסט). תש"ד (סה"מ תש"ד ע' 191).

3) רד"ה ויהי ביום השמיני העת"ר (המשך הער"ב ח"ב ע' תתקמג).

4) ח, לג.

5) סה"מ תרכ"ט ע' קמד ואילך.

שרים רבים ונכבדים משתחווים לאיש א' תפול עליו אימה ופחד). ועד"ז
בנמשל, שאמרו ישראל להקב"ה, משעמדת בים ואמרנו שירה לפניך באז,
נתיישרה מלכותך וכסאך נכון.

ג) וממשיך בהמאמר בענין קרי"ס (שעי"ז נתיישרה מלכותך), שמחד
גיסא גדלה מעלת בני"י על הים, שלכן נבקע לפניהם,
כמ"ש¹² בוקע ים לפני משה, וכדאיתא במדרש¹³ בפירוש מ"ש¹⁴ לגזור ים
סוף לגזרים, שבזכות המילה נקרע הים, שכן בלשון ארמי קורין למהולין
גזורים, כי מולים היו כל העם היוצאים ממצרים¹⁵, ובגלל זה נבקע הים
לפניהם, וא"כ גדלה מעלתם על הים, ומאידך גיסא מצינו שגדלה מעלת
הים על בני"י, כמארוז"ל¹⁶ ראתה שפחה על הים מה שלא ראו נביאים.
וכיון שקרי"ס היתה הכנה למ"ת, הנה כשם שבקרי"ס מצינו ב' ענינים
הנ"ל, כמו"כ מצינו גם בענין התומ"צ כלפי ישראל, יש מעלה בישראל
על תומ"צ ויש מעלה בתומ"צ על ישראל. דממ"ש תלת קשרין מתקשרין
דא בדא ישראל באורייתא ואורייתא בקוב"ה¹⁷, משמע, שגדלה מעלתה
ומדריגתה של התורה על מדריגתם של ישראל, שע"י התורה מתקשרין
ישראל בקוב"ה. אמנם, ממש"ג בלימוד התורה לשמה שע"ז מקשרים
התורה באוא"ס ב"ה (כמו דוד שהי' מקשר תורה של מעלה עם אוא"ס¹⁸,
ועד"ז בכל אחד מישראל), מובן, שישראל הם למעלה מהתורה, שלכן
בכחם לקשר תורה באוא"ס. וכן הוא בענין המצוות, שמזה שאנו אומרים
אשר קדשנו במצוותיו, וכמו"כ קדשנו במצוותיך, מובן, שהמצוות הם
למעלה מישראל. אמנם ממ"שי ועשיתם אותם, אל תקרי אותם אלא אתם,
מעלה אני עליכם כאילו עשאוני כביכול²⁰, היינו שכאשר ישראל מקיימים
רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת אזי נעשים עי"ז רמ"ח איברין ושס"ה גידין דמלכא
כביכול, הרי מובן שישראל הם למעלה מהמצוות.

ונתבאר בזה²¹, דכשם שבקרי"ס היו ב' הענינים הנ"ל (מעלת הים על
בני"י ומעלת בני"י על הים) בבת אחת, כמו"כ הוא בענין

12) בתפלת ערבית.
13) תנחומא באבער בשלח יב. ילקוט
שמעוני בא רמו רמא.
14) תהלים קלו, יג.
15) ע"פ יהושע ה, ה.
16) ראה מכילתא ופרשי' בשלח טו, ב.
17) ראה זח"ג רכב, ב ברע"מ. ס' הבהיר
(סנ"ח) סקצ"ו ובאור הבהיר.
18) בחוקותי כו, ג.
19) ראה זח"ג קיג, א. ויק"ר פל"ה, ז.
20) בד"ה והחריס הנ"ל פ"ה ואילך
(לעיל ס"ע 99 ואילך).
21) זח"ג עג, א.

התומ"צ, שמעלת התומ"צ על בני"י ומעלת בני"י על התומ"צ הם כבת אחת, היינו, שמעלת בני"י על התורה היא לא רק כאשר באים לשלימות העבודה דלימוד התורה לשמה, אלא גם בתחלת העבודה ישנה כבר מעלת ישראל על התומ"צ. והענין בזה, כפי שמצינו שמיד בקבלת התורה נאמר כבר תורה צוה גו' מורשה גו'²², אל תקרי מורשה אלא מאורסה²³, שהתורה נקראת כלה וישראל הם החתן, שזהו מצד מעלת נש"י שקדמו לתורה²⁴. ולכן הנה מיד בתחילת לימוד התורה מתגלה בו שורש נשמתו, ובכח זה יכול אח"כ ללמוד תורה לשמה, לקשר את התורה באו"ס ב"ה. וכמו"כ הוא בקיום המצוות, בכל מצוה שמקיימה כל אדם מישראל, אפילו בהפחותים שבהם, כמבואר בתניא²⁵ שיד המחלקת צדקה לעניים נעשית מרכבה ממש לרצון העליון, והרי ענין המרכבה הוא שבלעדה לא הי' יכול הרוכב להגיע למקום מטרתו ורק ע"י המרכבה מגיע לשם, ונמצא, שבשעת מעשה דקיום המצוה הרי הוא למעלה מהמצוה.

ויש להוסיף, שמצינו עד"ז גם בענין ספירת העומר. דהנה ידוע שסדר העבודה דספירת העומר הוא בדרך מלמעלה למטה, שהתחלה היא מחסד שבחסד עד שמגיעים למלכות שבמלכות, וכמ"ש בסידור. אמנם ישנו גם הסדר דספירת העומר כפי שהוא מלמטה למעלה, כמובא בשם האריז"ל²⁶ שהתחלה בזה היא ממלכות שבמלכות עד שמגיעים לחסד שבחסד. וב' השיטות שניהם אמת. ונמצא, שבלילה הראשונה דספה"ע, וכמו"כ בכל יום מספירת העומר, ישנם ב' הענינים גם יחד, הן ההמשכה מלמעלה למטה והן ההעלאה מלמטה למעלה.

(ד) **והנה** כללות הענין דקרי"ס הי' הכנה והדרכה למ"ת, שאז הי' החידוש שנתבטלה הגזירה כו'²⁷, היינו, שהעליונים ירדו למטה והתחתונים יעלו למעלה, שזוהי הנתינת כח לכללות העבודה דתומ"צ, שעיי"ז פועלים הבירור והזיכוך של כל חומריות וגשמיות העולם, כפי שיהי' בגילוי לעתיד לבוא, הנה ההכנה וההדרכה לכל זה היתה בקרי"ס, שבו נשלם הענין דיצי"מ. והנה, אע"פ ששלימות בירור וזיכוך הגשמיות

22) ברכה לג, ד. וראה לקו"ת ברכה צג, (סידור האריז"ל) (סידור הרי"ש סע"ג ואילך. מרשקוב) סוד ספירת העומר. וראה גם ספר

23) ספרי עה"פ. השיחות תש"א ע' 116 ובהערות כ"ק אדמו"ר

24) ראה בר"ר פ"א, ד. שליט"א שם. שיחת ליל ב' אייר ה'שי"ת

(ת"מ ח"א ע' 38).

27) שמור"ר פי"ב. ג.

יהי לעתיד לבוא, מ"מ, התחלת ענין זה הי' כבר ביצי"מ וקרי"ס, וכידוע מאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר²⁸ מיוסד על מ"ש בזהר²⁹ על הפסוק³⁰ כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, בביאור דיוק הלשון כימי לשון רבים, דלכאורה כיום מבעי לי', דהא בחד זמנא נפקו, אך הענין הוא, שמזמן יצי"מ עד גאולה העתידה לבוא בב"א הם ימי צאתך מארץ מצרים (היינו שבכל יום ויום ניתוסף עוד דרגא ביצי"מ). ויש להוסיף ביאור בדברי הרב, דכשם שבכל יום ישנו הענין דיצי"מ, כמו"כ יש בכל יום הענין דאראנו נפלאות, וההוכחה לזה, דכיון שהכתוב כולל ומקשר הענין דימי צאתך מאמ"צ עם הענין דאראנו נפלאות ומדמה אותם להדדי, הרי מובן, שבשעה שישנו הענין דיצי"מ ישנו כבר הענין דאראנו נפלאות. וההסברה בזה, דכיון שכל הגילויים דלעתיד תלויים במעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות³¹, בענין הבירורים וזיכוך הגשמיות, נמצא, שע"י מעשינו ועבודתנו ממשיכים ופועלים ביאת המשיח, ובמילא ישנם כבר עכשיו כל הענינים והגילויים דלעתיד, אלא שהם בהעלם, והתגלותם תהי' לעתיד לבוא. וכיון שהשלימות דלעתיד לבוא היא שהעולם יתברר ויזדכך להיות בטל לגבי גילוי האלקות שיאיר בו, שזהו"ע דנכון כסאך, שתתישב מלכותך, אגוסטוס יושב, הנה עז"נ נכון כסאך מאז, משעמדת בים ואמרנו לפניך שירה באז, כיון שהענין דקרי"ס (השלימות דיצי"מ) הוא הכנה והקדמה להחידוש דמ"ת לפעול בירור וזיכוך העולם.

וזהו שמסיים בהמאמר³² שלעתיד לבוא נאמר³³ אז אהפוך אל עמים שפה ברורה גו' לעבדו שכם אחד (דלכאורה למה נקט פסוק זה דוקא), דכיון שמתחיל בהענין דאז ישיר שהי' בקרי"ס, שהוא ההכנה להחידוש דמ"ת שעליונים ירדו למטה ותחתונים יעלו למעלה, ששלימות הדבר ותכליתו הוא גילוי אלקות באופן דאגוסטוס יושב, שעז"נ נכון כסאך מאז, לכן מסיים גם באותו ענין: אז אהפוך אל עמים וגו'. ומטעם זה מסיים גם הרמב"ם³⁴ בפסוק זה, דכיון שמבאר פרטי הענינים של מלך המשיח וסדר ביאתו, שענין זה נעשה ע"י כללות העבודה דלימוד התורה וקיום המצוות [ומטעם זה מדגיש הן הענין דתורה והן הענין דמצוות, הן בנוגע למלך המשיח עצמו: הוגה בתורה ועוסק במצוות, והן בנוגע

31 ראה תניא רפ"ז.
32 סה"מ תרכ"ט שם ע' קנג.
33 צפנ"ג ג, ט.
34 ה' מלכים ספ"א.

28 ד"ה כימי צאתך תש"ח (סה"מ
תש"ח ע' 159).
29 ח"ג קער, א.
30 מיכה ז. טו.

להפעולה באחרים: לילך בה ולחזק בדקה, לילך בה הו"ע לימוד התורה, כמ"ש³⁵ אם בחוקותי תלכו, שתהיו עמלים בתורה³⁶, ולחזק בדקה הו"ע קיום המצוות], לכן מסיים בהפסוק אז אהפוך אל כל העמים וגו'.

ה) **והנה** כללות הענין דקרי"ס הוא גילוי שלמעלה מסדר השתלשלות³⁷. וזהו גם הקשר עם מ"ש ויהי ביום השמיני³⁸, שגם ענין זה הוא למעלה מסדר השתלשלות, כדאיתא בתשובות הרשב"א³⁹ ששבעה הו"ע שבעת ימי ההיקף שהם בסדר השתלשלות, ושמיני הוא בחי' שלמעלה מסדר השתלשלות. וזהו שכינור של ימות המשיח של שמונה נימין⁴⁰. וזהו גם ענין אז, א' רוכב על ז'⁴¹, שמספרו שמונה. ובספירות הו"ע ספירת הבינה, שהיא ספירה השמינית מלמטה למעלה. ועפ"ז מובן גודל העילוי דויהי ביום השמיני. וזהו גם שאותו היום נטל עשר עטרות⁴², שזהו"ע עשר ספירות דעתיק, דגילוי עתיק הוא בבינה⁴³, ועד להעשר ספירות הגנוזות, שהם הנקראים בדרך כלל בשם עטרות. אמנם, כל זה הוא במדריגות עליונות כו', ואילו החידוש דמ"ת (ששלימותו הוא בהקמת המשכן ביום השמיני) הוא שיהי' הענין דאתערותא דלתתא, הנה עז"נ קרא משה לאהרן ולבניו, שאין הכוונה שקרא להם לאוהל מועד, שהרי הם היו באוהל מועד, אלא הענין הוא, דמשה ואהרן הם חכמה ובינה, דמשה הוא ספירת החכמה, שהרי במשה נאמר⁴⁴ וירא ראשית לו, וראי' הוא ספירת החכמה, ואהרן, אור נו"ן, הו"ע ספירת הבינה, וענין קרא משה לאהרן הוא ההמשכה מבחי' החכמה לבחי' הבינה. ונוסף לזה קרא גם לזקני ישראל, שזהו"ע ההמשכה גם בבחי' המוחין השייכים להמדות⁴⁵. ובעומק יותר, הנה הקריאה דמשה לאהרן הו"ע יחוד פנימי דאו"א, והיינו, שיתוד חיצוני דאו"א ישנו בכל זמן, והקריאה היא לפעול שיהי' יחוד פנימי דחו"ב, ששרשו מבחי' פנימיות עתיק⁴⁶, שעיי"ז תהי' ההמשכה גם בכי"ע, שזהו העילוי דמשה שעל ידו היא ההמשכה גם לבי"ע. ועז"נ⁴⁷ ותצא אש מלפני

(41) כלי יקר שם בשם המדרש (שמו"ד פכ"ג, ג, ג).

(42) שבת פז, ב. פרש"י עה"פ.

(43) ראה זח"ג קעח, ב.

(44) ברכה לג, א. ראה תו"א שמות נב, ב. ובכ"מ.

(45) ראה אוה"ת מטות ע' א'ש"ד.

(46) ראה לקו"ת אמור לג, ג.

(47) פרשתנו ט, כד.

(35) בחוקותי כו, ג.

(36) פרש"י עה"פ.

(37) ראה מאמרי אדה"ז תק"ע ע' עט.

אוה"ת בשלח ע' תקעג. ובכ"מ.

(38) בהבא לקמן — ראה גם סד"ה ויהי

ביום השמיני העת"ר (המשך תער"ב שם ע' תתקנא).

(39) ח"א ס"ט. הובא בד"ה ויהי ביום

השמיני תער"ח ותשי"ד הנ"ל.

(40) ערכיו יג, ב.

הוי' עד וירא כל העם גו', שזהו"ע ההתגלות בכי"ע. וזהו גם מ"ש לפנ"ז⁴⁸ ויבוא משה ואהרן גו' ויצאו ויברכו את העם, אמרו ויהי נועם הוי' אלקינו עלינו⁴⁹, דנועם הו"ע התענוג⁵⁰, דהיינו המשכת פנימיות עתיק, שזהו מה שיתגלה בביאת משיח, כמ"ש במ"א⁵¹ שעכשיו ההמשכה היא רק מחיצונית עתיק, אבל לעת"ל תהי' ההמשכה מפנימית עתיק, וענין זה נעשה ע"י יחוד פנימי דאו"א (קרא משה לאהרן גו'), ששרשו בפנימית עתיק, שע"ז נעשית ההמשכה גם למטה מטה. וזהו גם מש"נ⁵² וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם, ברכת כהנים, יברכך יאר ישא⁵³, שזהו"ע ההמשכה באופן דעד מהרה ירוץ דברו⁵⁴, בלי מניעות ועיכובים, בכל המצטרך, הן בכל הענינים הפרטיים, יברכך בכנים וישמרך בממון⁵⁵, והן בכל הענינים הכלליים, ועד להצורך הכי גדול, שתהי' הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, בקרוב ממש.

(48) פרשתנו שם, כב.
 (49) פרש"י עה"פ.
 (50) תהלים קמז, טו. לקו"ת קרח נה, ד.
 (51) ראה במדב"ר פי"א, ה.

(48) שם, כג.
 (49) פרש"י עה"פ.
 (50) ראה תניא אגה"ק סכ"ט.
 (51) ראה פרי עץ חיים שער הק"ש רפט"ו.